

naslovna

hrvatski
europski
američki
festivali

knjige
časopisi
povijest
dvd arhiv
feljton

o nama
impressum
kontakt
potpora

kulisa.eu

traži

POVRATAK OTPISANOG S RELEVANTNIM I AUTENTIČNIM DJELOM

6. Hrvatski nezavisni film – David protiv Golijata: O filmu *Što je Iva snimila 21. listopada 2003. godine* Tomislava Radića

Tomislav Radić, jedan od veterana hrvatske kinematografije, doživio je s filmom *Što je Iva snimila 21. listopada 2003. godine* (2005) neočekivan povratak u središte filmske pozornosti. Ovaj film označava prekid s njegovim dotadašnjim, često osporavanim radovima iz devedesetih i početka dvijetisućitih, vraćajući se eksperimentalnom i dokumentarističkom pristupu koji je obilježio njegov rad u sedamdesetima. Ovim filmom Radić je uspio revitalizirati svoju karijeru, snimajući minimalistički portret suvremene hrvatske obitelji, oslanjajući se na naturalizam i tehniku subjektivne kamere.

Piše:

Zlatko
Vidačković

kritike i eseji

- filmska glazba
- feljton: film i društvo
- feljton: motiv smrti u filmskoj umjetnosti
- feljton: svjetska književnost i film
- feljton: hrvatska književnost i film
- feljton: hrvatski nezavisni film

Film kao *Dogma* pristup

Što je Iva snimila 21. listopada 2003. godine snimljen je kao niskobudžetni projekt koji koristi estetiku nalik na danski filmski pokret Dogma 95. Kroz korištenje digitalne kamere, koju protagonistica Iva koristi za bilježenje proslave svog četrnaestog rođendana, Radić istražuje svakodnevicu jedne tipične obitelji. Takav pristup omogućuje prirodnost i spontanost u prikazu interakcija, a kritičari su film opisivali kao „prvo autentično remek-djelo suvremenog hrvatskog filma“ (Pavičić, 2005). Film je prikazao obiteljsku dinamiku na način koji podsjeća na klasične filmske radove, poput *Žive istine*, ali uz moderniji i intimniji pristup.

Kritičari su film opisivali kao osvježanje u kontekstu hrvatske kinematografije, uspoređujući ga s filmskim pokretima iz inozemstva, ali i s Radićevim ranijim radovima. Pavičić je istaknuo kako je film „oživio staru formulu, ali s novim digitalnim i narativnim tehnikama, stvarajući suvremeni i vitalni filmski jezik“. Takva usporedba s Dogma pokretom nije bila rijetkost, s obzirom na to da film koristi digitalnu kameru kako bi stvorio osjećaj prisnosti i autentičnosti, slično kao što su to radili danski redatelji (Borković, 2005).

Recepcija i kritika

Film je dobio pohvale i nagrade na domaćim festivalima, a posebno se istaknuo na Pulskom filmskom festivalu gdje je osvojio Zlatnu arenu. Kritičari su ga hvalili zbog autentičnosti, a Pavičić (2005) ga je nazvao „najboljim hrvatskim filmom od osamostaljenja“. Radić je ovim filmom uspio vratiti povjerenje publike i kritike, pokazujući da je još uvijek sposoban kreirati značajna filmska ostvarenja. No, unatoč pohvalama, film je također naišao na kritike zbog svoje jednostavne strukture i povremenog pretjeranog oslanjanja na improvizaciju, što je nekima djelovalo neujednačeno.

Josip Jurčić (2005) iz *Večernjeg lista* istaknuo je da film, iako ima nekoliko tehničkih nedostataka, poput nelogičnih rezova, uspijeva dočarati atmosferu hrvatske svakodnevnice. Usporedivši film s ranijim Radićevim radovima, Pavičić je komentirao kako *Iva* uspijeva u onome što su prethodni Radićevi projekti propustili: stvoriti uvjerljiv i emotivan portret stvarnosti koji odražava društvene promjene i nove vrijednosti u tranzicijskoj Hrvatskoj.

Dokumentaristički pristup i subjektivna kamera

Film se oslanja na subjektivnu perspektivu naslovne junakinje Ive, koja snima sve što se događa oko nje, što omogućuje Radiću da kroz njen pogled prikaže svakodnevne situacije iz intimne perspektive. Koristeći se digitalnom tehnologijom, Radić uspijeva stvoriti dojam autentičnosti i spontanosti, čime se film približava estetikama ranih verističkih pokušaja iz sedamdesetih (Kosanović, 2005). Vedran Šamanović, snimatelj filma, odigrao je ključnu ulogu u stvaranju efekta *kućnog videa*, koji pridonosi osjećaju realnosti i uvlači gledatelje u obiteljski život likova.

Pavičić (2005) je naglasio kako Radić uspijeva stvoriti „psihološki uvjerljiv portret obitelji koja se prilagođava novim socioekonomskim uvjetima“. Film prikazuje likove koji su opterećeni socijalnim, ekonomskim i emotivnim pritiscima, a fokus na patrijarhalni obiteljski model i njegov sukob s modernim vrijednostima donosi relevantnu i aktualnu priču. Upotrebom nepretenciozne i minimalističke forme, Radić postiže da gledatelj doživljava film kao stvarni dokument jednog dana u životu protagoniste, stvarajući osjećaj autentičnosti i životne istine.

Povratak formuli *Žive istine*

Tomislav Radić, poznat po svojim eksperimentalnim radovima iz sedamdesetih kao što su *Živa istina* i *Timon*, ponovo se vraća svojoj staroj

formuli, ali u suvremenom ruhu. U suradnji s Ognjenom Sviličićem, koji je suautor scenarija, Radić uspijeva prikazati obiteljske dinamike i društvene tenzije kroz prizmu jednostavnog, ali duboko intimnog okvira. Pavičić je istaknuo da je Radić ovim filmom „iskoristio sve prednosti digitalne tehnologije kako bi stvorio djelo koje spaja dramske elemente s dokumentarističkim pristupom, pružajući jedinstveni uvid u svakodnevni život“.

Dok je Radić ranije bio kritiziran zbog svojih politički obojenih filmova iz devedesetih, kao što su *Holding* i *Anđele moj dragi*, *Što je Iva snimila* predstavlja povratak umjetničkim korijenima i vraćanje fokusa na društvene fenomene i svakodnevne probleme. Ovaj film nije samo tehnički uspjeh nego i autorsko ostvarenje koje prikazuje Radića u njegovom najboljem izdanju, kao redatelja koji se vraća korijenima kako bi stvorio relevantno i autentično djelo.

Relevantno i suvremeno

Što je Iva snimila 21. listopada 2003. godine označava prekretnicu u Radićevoj karijeri i povratak na umjetničku scenu nakon niza komercijalnih neuspjeha. Jurica Pavičić smatra film „najvažnijim Radićevim doprinosom hrvatskoj kinematografiji u posljednja dva desetljeća“ jer uspijeva spojiti dokumentaristički i dramski pristup u minimalističkom okruženju koje omogućuje autentičan prikaz hrvatske obitelji u tranziciji (Pavičić, 2005). Ovim filmom Radić pokazuje kako je, usprkos godinama, sposoban adaptirati se novim tehnologijama i pristupima, vraćajući se osnovama kako bi stvorio relevantno i suvremeno djelo.

© Zlatko Vidačković, FILMOVI.hr, 23. listopada 2024.

Tekst je objavljen uz financijsku potporu Agencije za elektroničke medije iz Programa za poticanje novinarske izvrsnosti. Dozvoljeno prenošenje sadržaja uz objavu izvora i autora.